

ФАКУЛЬТЕТ
ПЕДАГОГІЧНОЇ
ОСВІТИ
ЛЬВІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Міністерство освіти і науки України
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Факультет педагогічної освіти
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СУЧАСНА ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖЖІ

Матеріали
міжнародної
науково-практичної
конференції

14 – 15 листопада 2024 року
ЛЬВІВ

УДК 364(477)(1-87):005.745(082)

С 82

Рекомендовано до друку рішенням кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (протокол №4 від 28 листопада 2024 року) та вченої ради факультету педагогічної освіти (протокол №4 від 03 грудня 2024 року)

Рецензенти:

Коляда Наталія Миколаївна – докторка педагогічних наук, професорка, завідувачка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)

Сабат Надія Володимирівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника)

Нос Любов Степанівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, заступниця декана факультету педагогічної освіти з наукової та навчально-методичної роботи (Львівський національний університет імені Івана Франка)

С 82 Сучасна теорія та практика соціальної роботи в Україні та зарубіжжі : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 14 – 15 листопада 2024 року) : Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2024. 266 с.

Матеріали конференції містять наукові публікації зарубіжних та вітчизняних науковців, науково-педагогічних працівників, практиків соціальної роботи (соціальних працівників, соціальних педагогів, педагогічних працівників, керівників громадських організацій та ін.) з проблем розвитку соціальних послуг та сервісів в Україні та зарубіжжі, міждисциплінарного підходу в контексті соціальної підтримки та захисту дітей в громаді, соціально-психологічної допомоги населенню в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення, реінтеграції ветеранів з війни в цивільне життя у контексті соціальної роботи, стандартів та інноваційних підходів у професійній підготовці фахівців соціальної сфери.

За достовірність фактів, дат, назв, посилань, літературні джерела тощо відповідальність несуть автори матеріалів

ЗМІСТ

Розділ I. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ТА СЕРВІСІВ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖЖІ

<i>Kolankiewicz Maria.</i> Pomoc dziecku I rodzinie w świetle zasad polityki społecznej w Polsce	9
<i>Szluz Beata.</i> Rowój usług społecznych w Polsce – dyrektywy	13
<i>Грицанюк Віта, Іванів Анна, Шпраха Діана.</i> Соціальне замовлення як інструмент надання соціальних послуг в громаді	18
<i>Каркач Андрій.</i> Соціальна адаптація внутрішньо переміщених осіб літнього віку в умовах нового соціального середовища	21
<i>Кривицька Ірина.</i> Визначення потреб громади у соціальних послугах: запит на послуги від сімей, які виховують дітей з інвалідністю	25
<i>Купенко Олена, Галіченко Інна.</i> Соціальна робота з похилими людьми: фокуси міжнародних документів і практика територіальної громади	28
<i>Лютий Вадим.</i> Переривання антиретровірусної терапії підлітками, які живуть з ВІЛ: причини та шляхи подолання	32
<i>Мартіросян Леся.</i> Особливості надання соціальних послуг особам похилого віку за принципом «гроші ходять за людиною»	36
<i>Мартіросян Леся, Григоренко Костянтин.</i> Технології соціальної роботи із сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах	39
<i>Назар Наталія.</i> Соціальні послуги у сфері охорони здоров'я: перспективи розвитку в Україні	41
<i>Рижанова Алла.</i> Соціальність людини та штучний інтелект: соціально-педагогічний аспект	45
<i>Савчук Олена.</i> Діяльність мобільних медичних команд у сфері протидії гендерно зумовленому насильству	49
<i>Скільська Галина.</i> Інноваційні моделі «соціальна квартира» та «денний центр» для молодих матерів в складних життєвих обставинах як невід'ємна частина реформи деінституалізації в Україні	53

Столярник Ольга.	
Освіта з соціальної роботи в умовах війни: виклики та перспективи	55
Токар Маріан.	
Соціальний сервіс-провайдер – мета цільового ребрендингу громадських організацій	59
Чернета Світлана.	
Інтегрований підхід до надання соціальних послуг	63
Шот Уляна	
Розвиток емоційного інтелекту підлітків засобами соціально-психологічних технологій	66
Шушпанов Дмитро, Шушпанова Вікторія.	
Демографічні виклики та розвиток соціальних послуг: перспективи для України	68
Розділ II. МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ЗАХИСТУ ДІТЕЙ В ГРОМАДІ	
Volf Oleksandr	
Educational activities of NGO association of palliative and hospice care as the tool of social work	72
Бордіян Ярослав, Світа Христина.	
Роль сімейних форм виховання у забезпеченні прав дітей	75
Верхоляк Марія.	
Особливості профілактики булінгу в закладах загальної середньої освіти	77
Дідух Ірина, Гніда Наталія.	
Емоційний інтелект у дітей: поняття, значення та особливості формування	82
Жданович Оксана.	
Дитяча бездоглядність як наслідок сімейного неблагополуччя	85
Коваленок Олена, Болотська Оксана.	
Адаптація школярів з числа внутрішньо переміщених осіб до нових умов навчання: виклики, шляхи подолання	90
Костів Марія, Дума Богдан.	
Школи, чутливі до травм: зарубіжний досвід соціально-психологічної підтримки дітей вимушених мігрантів	93
Максимовська Наталія.	
Соціокультурні технології в сучасній соціальній роботі	96
Марчук Алла.	
Цифрові перетворення у практиці соціальної роботи	100
Матійців Богдан.	
Соціальна підтримка батьків дітей з аутизмом в умовах навчально-реабілітаційного центру	103

*Світлана Чернета,
докторка педагогічних наук, професорка,
професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
Луцьк, Україна*

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

В умовах війни в Україні захист та підтримка громадян, які опинились в складних життєвих обставинах, в т.ч. у зв'язку із бойовими діями, є одним із першочергових завдань державної політики, оскільки кількість потенційних отримувачів соціальних послуг зростає, а їх потреби змінюються та є значно складнішими. Процес децентралізації, який розпочався ще до війни, засвідчив, що саме на громади покладена відповідальність за безпеку та благополуччя своїх громадян. Цей процес спрямований на створення відкритого, прозорого і ефективного управління на місцевому рівні, забезпечення якості та доступності послуг у всіх сферах життя громади, у тому числі у соціальній сфері (надання соціальних послуг) [2].

Сучасна система соціальних послуг вимагає посилення уваги до кожного клієнта, комплексність надання соціальних послуг, їх адресність, доступність та результативність. Це в свою чергу спричиняє запровадження нових підходів організації процесу надання соціальних послуг, зокрема, інтегрованого.

Проблемі розвитку системи надання соціальних послуг присвятили свої дослідження чимало науковців, а саме: реформування системи надання соціальних послуг досліджували К. Дубич, М. Кравченко, М. Любецька, В. Скуратівський та ін.; розвиток інтегрованих соціальних послуг вивчали О. Дащаківська, С. Стельмах, К. Максименко, Т. Спіріна та ін.

Інтегрований підхід розглянемо через інтерпретацію поняття «інтеграція», яка тлумачиться по-різному. Зокрема, як:

- створення нового цілого на основі виявлення однотипних елементів і частин у кількох раніше різних одиницях, пристосування їх у раніше неіснуючий моноліт особливої якості [3];

- інтеграція (від лат. *integratio* – поповнення, відновлення) – об'єднання будь-яких елементів в одне ціле, а також поєднання та координація дій різних частин цілісної системи; процес взаємозближення і взаємодії окремих структур [1].

Сутнісними ознаками інтегративного процесу відповідно до зазначених вище тлумачень є: існують раніше розрізнені елементи та об'єктивні передумови їх об'єднання; вони об'єднуються не за допомогою простого сумування, а завдяки синтезу; результатом об'єднання є система, яка володіє властивостями цілісності [3]. Отже, об'єктами інтеграції є: елементи інтеграції (об'єкти, явища чи процеси, які інтегруються); підстава інтеграції (система об'єктивних передумов чи

обґрунтування доцільності об'єднання елементів); зінтегрований об'єкт (результат інтеграції).

Виходячи з цього, інтеграція в системі надання соціальних послуг – процес, в рамках якого певна спільнота забезпечує умови для досягнення оптимальних результатів для отримувачів послуг, максимально залучивши соціальний потенціал кожного члена цієї громади.

Інтеграція, в даному випадку, спрямована на партнерську взаємодію між соціальними інституціями, що функціонують у громаді (службою у справах дітей, відділами освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, поліції, недержавними організаціями, закладами освіти, культури, охорони здоров'я та ін.). Така взаємодія перетворює ці інституції в єдину цілісну систему. Отже, інтегрований підхід системи соціальних послуг забезпечує доцільне об'єднання і синтез компонентів соціальної сфери задля доступності вразливих груп населення до соціальних послуг, покращення їх якості та зниження собівартості; це спосіб ставлення до індивіда та бачення його місця і ролі в громаді, у процесі реалізації якого не тільки індивід адаптується до громади, але й громада пристосовується до індивіда. В даному випадку прослідковується принцип клієнтоцентризму, який передбачає певні дії, спрямованих на проведення об'єктивного оцінювання можливостей особи або сім'ї і створення умови для формування її потреби в активному соціальному функціонуванні, із визначенням логічних конкретних заходів, для досягнення визначеної мети і вироблення в процесі взаємодії способу мислення, що приведе до зміни поведінки особи або членів сім'ї [5].

Інтегрований підхід при організації соціальних послуг представляє собою сукупність дій, спрямованих на проведення об'єктивного оцінювання можливостей особи або сім'ї і створення умови для формування її потреби в тактивному соціальному функціонуванні, із визначенням логічних конкретних заходів, для досягнення визначеної мети і вироблення в процесі взаємодії способу мислення, що приведе до зміни поведінки особи або членів сім'ї [5].

Інтегрована система надання соціальних послуг – підхід до комплексного надання соціальних послуг на рівні громади, які надаються з метою максимальної підтримки вразливих сімей з дітьми та сприяють підвищенню соціального добробуту громади [5].

На думку Т. Спіріної інтегрована система надання соціальних послуг ґрунтується на таких цінностях: безпека дитини, сім'я, батьківство, поважна і гідна старість, кожен житель громади, самоорганізація мешканців громади, відповідальна громада [4].

Інтегровані соціальні послуги взаємопов'язані між собою та спрямовані на забезпечення економічної ефективності, підвищення потенціалу та рівня задоволеності отримувачів та надавачів послуг. До засобів досягнення цієї мети

відносять зниження низької ефективності в системах, підвищення безперервності, швидкості, поліпшення надання послуг під час допомоги та розширення прав отримувачів послуг.

Інтегрований підхід в наданні соціальних послуг включає: надання соціальних послуг за технологією ведення випадку, соціальні виплати, освітні послуги, охорону здоров'я, ювенальну превенцію, працевлаштування та інші види послуг, які надаються з метою підвищення соціального благополуччя громади і профілактики складних життєвих обставин. Також цей підхід передбачає єдину координацію та управління всіма соціальними інституціями долученими до надання соціальних послуг, єдину інформаційну систему та показники ефективності діяльності усіх зазначених вище інституцій.

Отже, реалізація інтегрованого підходу до надання соціальних послуг є вимогою та потребою забезпечення якісними соціальними послугами отримувачів цих послуг; охопить більшу їх кількість та розширить перелік цих послуг. Інтегрований підхід до надання соціальних послуг – це процес взаємодії соціальних інституцій, спрямований на максимальне задоволення потреб отримувачів соціальних послуг, підвищення їх потенціалу та економічної ефективності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енциклопедія сучасної України. Інтеграція. URL : <https://esu.com.ua/article-12384>
2. Ільчук Л. І. Розвиток системи інтегрованих соціальних послуг в Умовах децентралізації (на прикладі об'єднаних територіальних громад). URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cdbc076a-c9a8-4d1d-9f93-646b51e0828e/content>
3. Люок О. В. Інтегрований підхід як методологічна основа цілісного освоєння змісту початкової освіти. URL: <https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/100-1tendentsiyi-suchasnoyi-pidhotovky-maybutnikh-uchyteliv-pochatkovoyi-shkoly-7-8-zhovtnia-2020-roku/513-integrovanij-pidkhid-yak-metodologichna-osnova-tsilisnogo-osvoennya-zmistu-pochatkovoj-i-osviti>
4. Спіріна Т. П., Лунь К. О. Надання інтегрованих соціальних послуг в Україні: міждисциплінарний підхід. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Випуск 40. С. 215-218.
5. Сучасні підходи до впровадження інтегрованих соціальних послуг на рівні громад / укладач Ірина Єременко. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/36691/file/Unicef_Integrated%20social%20services.pdf